

FORUMUL SECURITĂȚII MARITIME

**Operaționalizarea Hub-ului European
de Securitate Maritimă la Marea
Neagră**

Obligații instituționale urgente ale României

STUDIU

CONSTANȚA – IANUARIE 2026

<https://www.forumulsecuritatii maritime.ro/acasa-2/>

Operaționalizarea Hub-ului European de Securitate Maritimă la Marea Neagră STUDIU

TEHNOREDACTARE: Gl. bg. (rz.)Leonard MOCANU

Operaționalizarea Hub-ului European de Securitate Maritimă la Marea Neagră

Este necesar să se sublinieze că obiectivul prezentului studiu nu este acela de a formula sarcini operative sau de a substitui procesele decizionale instituționale ale statului sau ale Uniunii Europene. Analiza nu urmărește să emită instrucțiuni administrative și nici să anticipeze decizii politice care aparțin, în mod legitim, autorităților competente. Demersul se limitează în mod deliberat la identificarea și analiza unei dimensiuni specifice a unei problematici mult mai complexe, și anume condițiile juridice, instituționale și strategice care pot permite transformarea unei inițiative europene într-o capacitate funcțională.

Securitatea maritimă la Marea Neagră implică un ansamblu de factori care depășesc cadrul acestui studiu, incluzând dinamici geopolitice, considerente militare, constrângeri bugetare, evoluție normativ-juridică și evoluții tehnologice rapide. Prezentul studiu nu pretinde să epuizeze aceste dimensiuni, ci să contribuie la înțelegerea uneia dintre componentele esențiale ale problemei: raportul dintre cadrul strategic al Uniunii Europene și capacitatea de implementare la nivel național. Observațiile formulate au un caracter analitic și orientativ, nu prescriptiv, și trebuie citite ca punct de plecare pentru reflecție și dezbateri instituționale, nu ca soluții exhaustive sau definitive.

AUTORI:

Amiral(rtr) Dr. Aurel POPA

Contraamiral de Flotila(rtr) Dr. Sorin LEARSCHI

CUPRINS

Argument	6
Mesaj-cheie.....	7
Rezumat executiv	7
Metodologie și delimitări ale cercetării	8
1. Introducere. De la adoptarea strategică la responsabilitatea implementării	9
2. Hub-ul de securitate maritimă în arhitectura Uniunii Europene: cadru strategic și juridic	10
3. Implicații pentru Uniunea Europeană: securitate, guvernare și maturizare strategică	11
3.1. Relația cu Turcia în contextul Strategiei Uniunii Europene pentru Marea Neagră	13
3.2. Clarificarea arhitecturii de coordonare: nivel european și nivel național.....	14
4. Rolul Președintelui României în inițierea și orientarea strategică a participării României la Hub-ul european de securitate maritimă	15
5. Guvernul României și responsabilitatea strategică a implementării Hub-ului de securitate maritimă la Marea Neagră ca premisă a credibilității europene.....	16
6. Ministerul Apărării Naționale și Statul Major al Apărării: : nucleul operațional al Hub-ului de securitate maritimă la Marea Neagră	17
7. Ministerul Transporturilor și Infrastructurii ca vector de securitate maritimă europeană: de la funcție economică la responsabilitate strategică	18
8. Ministerul Afacerilor Externe și arhitectura diplomatică a Hub-ului de securitate maritimă la Marea Neagră: legitimitate, ancorare europeană și guvernare regională	20
9. Rolul Ministerului Afacerilor Interne, al structurilor de securitate internă și al capacităților naționale de securitate cibernetică în arhitectura de securitate maritimă	21
10. Ce trebuie să facă urgent România: măsuri operaționalizabile pe instituții pentru transformarea Hub-ului de securitate maritimă într-o capacitate europeană funcțională	23
11. Riscuri și eșecuri posibile: limite structurale, vulnerabilități instituționale și scenarii de disfuncționalitate.....	24
12. Calendarul de urgență al implementării: temporalitatea leadershipului strategic	25
ANEXE.....	28

.....	28
De la cadrul strategic la capacitatea operațională	28
1. Contextul strategic	28
2. Justificarea unei abordări bazate pe un proiect pilot	28
3. Obiectivele proiectului pilot.....	28
4. Modelul de guvernare și integrare.....	29
5. Calendar și rezultate.....	29
6. Valoarea adăugată europeană	29
7. Concluzie	29
 ANEXĂ TEHNICĂ-Cadrul de implementare a proiectului-pilot pentru Centrul de securitate maritimă a Mării Negre	 30
A. Bază juridică și instituțională	30
B. Integrator și structură de gestionare.....	30
C. Componente operaționale.....	30
D. Etapele de implementare	30
E. Gestionarea riscurilor	30
F. Evaluare și tranziție	30
G. Rezultat strategic.....	31

Operaționalizarea Hub-ului european de securitate maritimă la Marea Neagră -Obligații instituționale urgente ale României între strategie, guvernanta și capacitate-

STUDIU

Abstract

Acest studiu analizează operaționalizarea Hub-ului european de securitate maritimă la Marea Neagră din perspectiva cadrului strategic și juridic al Uniunii Europene, cu un accent particular asupra rolului României ca potențial stat-gazdă și actor de implementare. Plecând de la schimbarea de paradigmă produsă de degradarea mediului de securitate regional după agresiunea Federației Ruse împotriva Ucrainei, studiul susține că Hub-ul de securitate maritimă reprezintă nu doar o inițiativă politică a Uniunii, ci un test de capacitate instituțională pentru statele membre riverane. Analiza demonstrează că Uniunea Europeană a optat pentru un instrument de guvernanta integrată, situat între dimensiunea civilă și cea de securitate, fără a crea o agenție europeană sau o structură de comandă, ceea ce face ca succesul Hub-ului să se raporteze decisiv la implementarea națională. În acest context, studiul examinează în detaliu responsabilitățile instituționale ale Guvernului României, ale Statului Major al Apărării, Ministerului Transporturilor și Ministerului Afacerilor Externe, evidențiind necesitatea unei coordonări guvernamentale ferme și a unei abordări incrementale. Concluzia centrală este că leadershipul României în regiunea Mării Negre nu este garantat de poziția geografică sau de sprijinul politic exprimat la nivel european, ci trebuie câștigat prin capacitatea de a transforma cadrul strategic al Uniunii într-o capacitate operațională funcțională. Studiul furnizează un model de implementare și un calendar de urgență care servesc drept referință atât pentru România, cât și pentru Uniunea Europeană.

Cuvinte-cheie: securitate maritimă, Marea Neagră, Uniunea Europeană, Hub de securitate, implementare instituțională, leadership strategic.

Argument

Argumentul central al acestui studiu este că **Hub-ul european de securitate maritimă la Marea Neagră nu va fi definit de strategia Uniunii Europene, ci de capacitatea statelor membre de a-l implementa**, iar în cazul României, această capacitate este legată indisolubil de acțiunea rapidă, coerentă și coordonată a Guvernului. În lipsa unei intervenții guvernamentale ferme, care să confere inițiativei statutul de proiect strategic național cu relevanță europeană, România este afectată să piardă fereastra de oportunitate creată de contextul geopolitic actual și să fie marginalizată într-o arhitectură de securitate regională construită fără contribuția sa decisivă.

Studiul susține că **leadershipul regional în cadrul Uniunii Europene nu este o consecință automată a poziției geografice sau a statutului de stat riveran**, ci rezultatul unei capacități instituționale demonstrate de a transforma cadrele strategice europene în instrumente operaționale funcționale. Hub-ul de securitate maritimă reprezintă, din această perspectivă un test de maturitate guvernamentală: el solicită nu doar competență sectorială, ci capacitatea de a integra apărarea, infrastructura, diplomația, securitatea cibernetică și guvernanta normativă într-o arhitectură coerentă.

Dacă nu vor exista acțiuni guvernamentale decisive, inițiativa riscă să rămână fie un proiect simbolic, lipsit de relevanță operațională, fie să fie reconfigurată în afara regiunii Mării Negre, cu rol marginal pentru România. Prin urmare, argumentul fundamental al studiului este că **Guvernul României reprezintă actorul-pivot fără de care Hub-ul nu poate deveni o capacitate europeană reală**, iar urgența acțiunii sale este strategică, nu administrativă.

Mesaj-cheie

Prezentul studiu analizează condițiile în care inițiativa Uniunii Europene privind crearea unui Hub de securitate maritimă la Marea Neagră poate fi transformată într-o capacitate funcțională, cu accent pe rolul României ca potențial stat-gazdă și actor de implementare. Analiza pornește de la constatarea că Uniunea Europeană a exprimat un sprijin politic clar pentru această inițiativă, fără a fi adoptată până în prezent o decizie juridică obligatorie privind localizarea sau arhitectura operațională a Hub-ului.

Studiul arată că această etapă intermediară creează o fereastră de oportunitate strategică pentru România, dar și un risc de marginalizare, în funcție de capacitatea de acțiune rapidă și coordonată. Leadershipul regional nu este garantat de poziția geografică sau de declarațiile politice favorabile, ci depinde de capacitatea de a oferi o implementare credibilă, compatibilă cu cadrul juridic al Uniunii și cu arhitectura de securitate euro-atlantică.

Documentul evidențiază rolul central al Guvernului României în coordonarea instituțională a acestui proces și subliniază interdependența dintre apărare, infrastructură, diplomatie și securitate cibernetică. În același timp, studiul evită formularea de sarcini operative și nu substituie procesele decizionale instituționale, limitându-se la analiza unei dimensiuni specifice a unei problematici mult mai complexe.

Concluzia principală este că Hub-ul de securitate maritimă reprezintă un test de maturitate instituțională atât pentru România, cât și pentru Uniunea Europeană. Modul în care România acționează în această etapă va influența nu doar poziționarea sa regională, ci și credibilitatea Uniunii ca actor de securitate în regiunea Mării Negre.

Rezumat executiv

Inițiativa Uniunii Europene de a crea un Hub de securitate maritimă pentru regiunea Mării Negre reflectă o schimbare structurală în modul în care securitatea acestei regiuni este înțeleasă la nivel european. După decenii în care Marea Neagră a fost tratată predominant ca o zonă de vecinătate periferică, degradarea accelerată a mediului de securitate regional a determinat Uniunea să recunoască rolul său constitutiv pentru securitatea europeană. Hub-ul de securitate maritimă se înscrie în această nouă abordare, fiind conceput ca un mecanism de coordonare și integrare civil-militară, orientat spre conștientizare situațională, protecția infrastructurii critice și reziliență.

Studiul demonstrează că Hub-ul nu este o agenție europeană și nu presupune o centralizare a competențelor la nivelul Uniunii. Din contră, el este un instrument de guvernare care funcționează în limitele tratatelor și ale politicii externe și de securitate comune, bazându-se pe contribuțiile voluntare și pe capacitatea de implementare a statelor membre. Această arhitectură face ca succesul inițiativei să depindă decisiv de statele riverane ale Mării Negre, în special de România și Bulgaria.

Analiza arată că România dispune de avantaje structurale incontestabile, inclusiv poziția geografică, infrastructura portuară și experiența instituțională în domeniul securității maritime. Totuși, aceste avantaje nu se traduc automat într-un rol de leadership. Fără o asumare politică clară la nivel guvernamental, fără un mecanism eficient de coordonare interinstituțională și fără furnizarea unei capacități operaționale inițiale credibile, România e în pericol să rămână un actor marginal într-o inițiativă strategică de maximă relevanță pentru securitatea sa națională.

Studiul identifică Guvernul României ca actor-pivot al implementării, responsabil pentru integrarea apărării, transporturilor, diplomatiei și securității cibernetice într-un proiect strategic coerent. În același timp, sunt analizate rolurile specifice ale Statului Major al Apărării, Ministerului Transporturilor și Ministerului Afacerilor Externe, subliniindu-se interdependența acestora și necesitatea unei abordări coordonate. Un proiect-pilot de implementare incrementală este propus ca soluție pragmatică pentru demonstrarea rapidă a funcționalității Hub-ului.

Concluzia principală este că Hub-ul de securitate maritimă la Marea Neagră reprezintă o oportunitate strategică unică pentru România, dar și un test de maturitate instituțională. Leadershipul regional nu va fi conferit prin declarații politice sau prin sprijin informal al instituțiilor europene, ci va fi câștigat prin implementare efectivă. Modul în care România va acționa în această etapă va determina nu doar rolul său în arhitectura de securitate a Uniunii Europene, ci și capacitatea Uniunii de a răspunde coerent și credibil provocărilor de securitate din regiunea Mării Negre.

Metodologie și delimitări ale cercetării

Precizare privind obiectivul și limitele studiului

Prezentul studiu adoptă o metodologie juridico-instituțională și politico-strategică, orientată explicit spre analiză aplicată și formularea de soluții operaționalizabile în contextul Uniunii Europene. Abordarea metodologică este una calitativă, bazată pe analiza documentelor oficiale ale Uniunii Europene, a cadrului normativ primar și derivat relevant, precum și pe examinarea practicii instituționale emergente în domeniul securității maritime și al guvernantei de securitate.

Analiza juridică se concentrează asupra competențelor Uniunii Europene în materie de securitate, asupra limitelor impuse de tratate și asupra mecanismelor de cooperare interguvernamentală caracteristice politicii externe și de securitate comune. Această dimensiune este completată de o analiză instituțională, care examinează rolurile, responsabilitățile și interacțiunile principalilor actori naționali și europeni implicați în operaționalizarea Hub-ului de securitate maritimă la Marea Neagră. Studiul utilizează o lectură sistemică a relațiilor dintre instituții, evitând o abordare sectorială izolată și cu accent pe perspectiva guvernantei integrate.

Din punct de vedere metodologic, cercetarea se înscrie în categoria studiilor orientate spre policy (policy-oriented research), având ca obiectiv nu doar explicarea cadrului existent, ci și identificarea condițiilor de implementare eficientă a unei inițiative strategice europene. Studiul combină analiza normativă cu evaluarea fezabilității instituționale și cu formularea de recomandări strategice fundamentate juridic.

Delimitările cercetării sunt deliberate și necesare pentru claritatea demersului. Studiul nu constituie o analiză militară tactică sau operațională în sens strict și nu evaluează capacități de luptă, doctrine militare sau scenarii cinetice. De asemenea, nu reprezintă un studiu de fezabilitate tehnică detaliată și nu intră în analiza aprofundată a soluțiilor specifice. Dimensiunea de achiziții este abordată doar în măsura în care are relevanță pentru arhitectura instituțională și pentru capacitatea de implementare a Hub-ului.

În același timp, studiul nu își propune să elaboreze un cadru normativ nou de drept internațional al mării, ci analizează inițiativa Hub-ului în limitele dreptului internațional existent și ale dreptului Uniunii Europene. Această delimitare permite concentrarea asupra rolului României ca stat membru al Uniunii și asupra mecanismelor concrete prin care aceasta poate contribui la securitatea europeană prin implementare instituțională.

Prin această metodologie, studiul urmărește să prezinte o analiză riguroasă, realistă și defensabilă academic, capabilă să susțină atât dezbaterile științifice, cât și procesul decizional.

Clarificare privind statutul decizional al Hub-ului de securitate maritimă și poziționarea României

În spațiul public au apărut recent informații potrivit cărora Uniunea Europeană ar fi aprobat localizarea Hub-ului de securitate maritimă pentru regiunea Mării Negre în România. O analiză riguroasă a cadrului juridic și instituțional al Uniunii Europene impune însă o distincție clară între **sprijinul politic exprimat de Comisia Europeană și o decizie formală de implementare cu efect juridic obligatoriu**. Într-adevăr, în cursul lunii mai 2025, Președinta Comisiei Europene a confirmat susținerea instituțională pentru inițiativa creării unui Hub de securitate maritimă la Marea Neagră și a recunoscut explicit argumentele României în favoarea găzduirii unei asemenea structuri, în contextul implementării abordării strategice a Uniunii pentru regiune. Acest sprijin reprezintă

însă o **validare politică la nivelul Comisiei**, nu o desemnare juridică a statului gazdă. Până în prezent, nu a fost adoptată o **Decizie a Consiliului Uniunii Europene**, o **hotărâre de punere în aplicare a Comisiei** sau **concluzii ale Consiliului European** care să stabilească în mod formal localizarea Hub-ului sau să confere un mandat operațional obligatoriu. În consecință, România se află într-o poziție de **candidat privilegiat de facto**, în virtutea poziției sale geostrategice, a infrastructurii existente și a capacității de implementare rapidă, însă **leadershipul său în acest proiect rămâne condiționat de acțiunea concretă de operaționalizare**, nu de o decizie juridică deja adoptată la nivelul Uniunii.

1. Introducere. De la adoptarea strategică la responsabilitatea implementării

Regiunea Mării Negre a ocupat timp de mai multe decenii o poziție ambivalentă în arhitectura de securitate europeană. Deși constant identificată ca zonă de fricțiune geopolitică, de interferență între sfere de influență și de vulnerabilitate structurală, aceasta a fost tratată, în cadrul Uniunii Europene, preponderent ca spațiu de vecinătate extinsă, subsumat politicilor de cooperare regională, stabilizare economică și dialog politic. Această abordare a condus la o fragmentare a instrumentelor europene aplicabile regiunii și la absența unei viziuni operaționale coerente privind securitatea maritimă, în pofida rolului strategic evident al Mării Negre pentru comerț, energie și mobilitate strategică.

Războiul de agresiune al Federației Ruse împotriva Ucrainei a produs însă o ruptură profundă în această paradigmă. Marea Neagră a încetat să mai fie percepută ca periferie strategică și a devenit, în mod explicit, un spațiu de confruntare directă între ordini normative, interese de securitate și modele de guvernare concurente. Această schimbare a impus Uniunii Europene necesitatea de a regândi nu doar discursul politic referitor la regiune, ci și instrumentele concrete prin care poate contribui la securitatea și stabilitatea acesteia¹.

Adoptarea în 2025 a unei abordări strategice consolidate a Uniunii Europene pentru regiunea Mării Negre, care cuprinde propunerea creării unui Hub european de securitate maritimă, trebuie înțeleasă în acest context de recentralizare strategică. Pentru prima dată, Uniunea recunoaște explicit că securitatea maritimă în Marea Neagră nu este o chestiune derivată sau secundară, ci o componentă structurală a securității europene, cu implicații directe asupra libertății navigației, securității energetice, protecției infrastructurii critice, mobilității militare și rezilienței hibride a statelor membre².

Această inițiativă nu reprezintă însă o soluție în sine. Experiența politicilor europene arată că diferența dintre un cadru strategic ambițios și o capacitate reală se joacă aproape exclusiv în faza de implementare. Pentru statele membre, în special pentru cele riverane Mării Negre, miza nu este dacă susțin sau nu inițiativa, ci **în ce măsură sunt capabile să o transforme într-o realitate operațională**.

Pentru România, această fereastră de oportunitate are o semnificație aparte. Poziția sa geografică, dimensiunea infrastructurii portuare, conectivitatea cu Dunărea și experiența instituțională în domeniul securității maritime îi conferă un potențial strategic considerabil. Totuși, acest potențial nu se traduce automat în leadership. În absența unei capacități instituționale coerente, rapide și credibile, România ar rămâne doar un beneficiar pasiv al unei inițiative europene concepute și gestionate din afara regiunii.

Scopul prezentului studiu este de a analiza, într-o manieră integrată, **ce trebuie să facă urgent România pentru a operaționaliza Hub-ul european de securitate maritimă la Marea Neagră**, concentrându-se asupra responsabilităților instituționale concrete ale principalilor actori naționali. Analiza este construită la intersecția dintre

¹ [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_BRI\(2025\)765800](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_BRI(2025)765800)

² <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2025/10/20/co-chairs-conclusions-on-strengthening-cross-regional-security-and-connectivity/>

dreptul Uniunii Europene, studiile de securitate și analiza instituțională, având o orientare explicită spre politici și implementare.

2. Hub-ul de securitate maritimă în arhitectura Uniunii Europene: cadru strategic și juridic

Integrarea conceptului de Hub de securitate maritimă în arhitectura Uniunii Europene trebuie analizată dintr-o perspectivă care depășește reacția conjuncturală la un context geopolitic deteriorat. Deși războiul declanșat de Federația Rusă împotriva Ucrainei a accelerat procesul decizional și a catalizat voința politică a Uniunii, fundamentele acestui Hub se înscriu într-o evoluție structurală mai amplă a Uniunii Europene ca actor de securitate, caracterizată de o extindere progresivă a instrumentelor de guvernare în domenii aflate tradițional sub controlul statelor membre³. Hub-ul de securitate maritimă la Marea Neagră nu este un instrument ad-hoc, ci expresia unei mutații graduale a modului în care Uniunea își exercită responsabilitățile în materie de securitate într-un cadru juridic dominat de competențe partajate, subsidiaritate și cooperare interguvernamentală.

Din perspectivă strategică, inițiativa Hub-ului se înscrie în continuitatea politicilor europene privind securitatea maritimă, dezvoltate începând cu Strategia de securitate maritimă a Uniunii Europene și cu documentele ulterioare de implementare regională. Aceste instrumente au consacrat o abordare integrată a securității maritime, care depășește separația tradițională dintre dimensiunea militară și cea civilă, incluzând protecția infrastructurii critice, siguranța navigației, combaterea activităților ilicite, securitatea energetică și protecția mediului marin⁴. Hub-ul de securitate maritimă reprezintă, în acest cadru, o etapă suplimentară, orientată nu spre producerea de noi norme, ci spre **operaționalizarea cooperării existente** și consolidarea capacităților de coordonare și anticipare.

Din punct de vedere juridic, Uniunea Europeană nu deține o competență exclusivă în domeniul securității maritime. Acesta este guvernat de un ansamblu complex de competențe partajate și complementare, în care statele membre păstrează un rol central, în special în ceea ce privește apărarea națională, securitatea frontierelor și gestionarea informațiilor sensibile. Politica externă și de securitate comună, inclusiv dimensiunea sa de securitate și apărare, funcționează pe baza cooperării interguvernamentale, cu mecanisme decizionale care reflectă suveranitatea statelor membre⁵. Această realitate juridică explică de ce Hub-ul de securitate maritimă nu este conceput ca o agenție europeană cu personalitate juridică proprie, ci ca un mecanism de coordonare, dependent structural de contribuțiile statelor membre.

Această opțiune strategică reflectă o abordare realistă a limitelor juridice și politice ale integrării europene în domeniul securității. Crearea unei agenții europene cu competențe operaționale directe în Marea Neagră ar fi ridicat probleme serioase de compatibilitate cu tratatele, cu principiul suveranității statelor membre și cu arhitectura de securitate euro-atlantică. În schimb, modelul Hub-ului permite Uniunii să acționeze în limitele competențelor sale, stimulând cooperarea voluntară, interoperabilitatea sistemelor și standardizarea procedurilor, fără a substitui responsabilitățile naționale sau a genera suprapuneri instituționale disfuncționale.

În arhitectura UE, Hub-ul se poziționează la intersecția mai multor politici și instrumente. Pe de o parte, el este fixat în politica de securitate și apărare comună, prin obiectivele sale privind conștientizarea situațională, reziliența și protecția infrastructurii critice. Pe de altă parte, el este strâns legat de politici civile ale Uniunii, inclusiv cele privind transporturile, energia, mediul, spațiul și securitatea cibernetică. Această poziționare explică atât potențialul ridicat al Hub-ului, cât și complexitatea implementării sale, întrucât presupune coordonarea unor regimuri juridice distincte și a unor actori instituționali cu mandate diferite⁶.

³ [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_BRI\(2025\)765800](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_BRI(2025)765800)

⁴ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-17002-2014-INIT/en/pdf>

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:12016M/TXT>

⁶ <https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/action-plan-synergies-between-civil-defence-and-space-industries>

Un element central al cadrului juridic aplicabil Hub-ului îl constituie regimul informațiilor și al datelor. Uniunea Europeană promovează schimbul de informații și interoperabilitatea sistemelor ca piloni ai securității integrate, însă acest obiectiv este limitat de reglementările privind protecția datelor cu caracter personal, informațiile clasificate și securitatea națională. Hub-ul trebuie să funcționeze într-un mediu normativ dens, în care se intersectează dreptul Uniunii privind protecția datelor, reglementările naționale privind informațiile clasificate și normele de securitate cibernetică aplicabile infrastructurilor critice⁷. Această intersecție transformă Hub-ul într-un exercițiu de guvernare juridică sofisticată, în care delimitarea clară a regimurilor de acces și responsabilitate este esențială pentru funcționarea eficientă.

Inițiativa Hub-ului trebuie, de asemenea, analizată în raport cu dreptul internațional al mării. Marea Neagră este un spațiu guvernat de Convenția Națiunilor Unite asupra dreptului mării, iar libertatea navigației, regimul zonelor maritime și drepturile statelor riverane constituie parametri juridici esențiali⁸. Hub-ul nu creează obligații noi pentru statele terțe și nu poate interfera cu drepturile suverane ale statelor riverane non-UE. Rolul său este limitat la facilitarea cooperării și la consolidarea capacităților statelor membre, fără a produce norme materiale noi de drept internațional.

Din perspectivă strategică, acest caracter non-normativ constituie un avantaj semnificativ. El permite Uniunii Europene să acționeze într-un spațiu geopolitic sensibil fără a escalada tensiuni juridice sau politice. Hub-ul funcționează ca un mecanism de stabilizare indirectă, consolidând capacitățile de monitorizare, prevenție și răspuns, fără a altera echilibrul juridic existent în Marea Neagră. Această abordare este coerentă cu rolul Uniunii ca actor de securitate predominant civil, orientat spre reziliență și guvernare, mai degrabă decât spre proiecția forței⁹.

În arhitectura de securitate europeană, Hub-ul de securitate maritimă contribuie și la consolidarea autonomiei strategice a Uniunii, fără a contraveni angajamentelor transatlantice. Prin concentrarea asupra dimensiunilor civile, hibride și infrastructurale ale securității maritime, Hub-ul completează rolul NATO, evitând duplicarea structurilor militare existente. Această complementaritate este esențială pentru acceptabilitatea politică a inițiativei și pentru menținerea coerenței arhitecturii de securitate euro-atlantice¹⁰.

În concluzie, Hub-ul de securitate maritimă la Marea Neagră trebuie înțeles ca un **instrument de guvernare strategică**, conceput să opereze în limitele cadrului juridic al Uniunii Europene și să valorifice avantajele sale comparative. El nu este o structură de comandă și nici o agenție executivă, ci un mecanism de integrare, coordonare și anticipare. Tocmai acest caracter explică de ce succesul său depinde decisiv de statele membre și, în particular, de capacitatea acestora de a furniza conținut operațional și voință politică. În absența unei înțelegeri clare a cadrului strategic și juridic în care Hub-ul funcționează, orice demers de implementare riscă să fie incoerent sau nerealist. În schimb, internalizarea acestui cadru permite României să acționeze strategic, valorificând inițiativa europeană nu doar ca oportunitate, ci ca instrument de afirmare a unui leadership responsabil și sustenabil în regiunea Mării Negre.

3. Implicații pentru Uniunea Europeană: securitate, guvernare și maturizare strategică

Operaționalizarea Hub-ului de securitate maritimă la Marea Neagră nu are implicații exclusiv regionale sau naționale, ci constituie un test structural pentru Uniunea Europeană ca actor de securitate. Dincolo de obiectivele imediate legate de stabilitatea regiunii, inițiativa Hub-ului reflectă o transformare mai profundă a modului în care Uniunea înțelege și exercită responsabilitățile sale în domeniul securității, într-un context geopolitic caracterizat de competiție strategică, fragmentare normativă și presiune asupra ordinii internaționale bazate pe reguli.

⁷ <https://www.europeansources.info/record/proposal-for-a-directive-on-the-resilience-of-critical-entities/>

⁸ https://www.un.org/depts/los/convention_agreements/texts/unclos/unclos_e.pdf

⁹ N. Tocci, 'The EU as a Security Actor: Between Ambition and Constraint', *Survival*, vol. 63, no. 2, 2021, pp. 7–26.

¹⁰ <https://www.nato.int/en/about-us/official-texts-and-resources/official-texts/2025/10/29/alliance-maritime-strategy>

Prima implicație majoră pentru Uniunea Europeană este legată de **consolidarea rolului său ca actor de securitate non-militar, dar strategic relevant**. Această opțiune confirmă modelul distinctiv al Uniunii în domeniul securității, bazat pe combinarea instrumentelor civile, economice, tehnologice și instituționale. Succesul Hub-ului ar demonstra că Uniunea este capabilă să genereze valoare adăugată în domenii în care securitatea nu poate fi redusă la dimensiunea militară, precum protecția infrastructurii critice, securitatea energetică sau gestionarea riscurilor hibride.

În al doilea rând, inițiativa Hub-ului are implicații semnificative pentru **guvernanța securității europene**. Prin faptul că nu creează o agenție europeană și nu centralizează competențe, Hub-ul se bazează pe capacitatea statelor membre de a implementa și de a coopera. Acest model pune în evidență o tensiune structurală în arhitectura Uniunii: pe de o parte, necesitatea unei coordonări europene sporite; pe de altă parte, persistența competențelor naționale în domeniul securității. Dacă Hub-ul va funcționa eficient, el va furniza un precedent prețios privind modul în care Uniunea poate acționa strategic fără a depăși limitele tratatelor, prin stimularea convergenței și interoperabilității, mai degrabă decât prin centralizare formală.

O a treia implicație se referă la **relația dintre Uniunea Europeană și NATO**, în special în regiunea Mării Negre. Hub-ul de securitate maritimă este conceput explicit ca un mecanism complementar, nu concurent, cu structurile aliate. Această complementaritate este esențială pentru menținerea coerenței arhitecturii de securitate euro-atlantice și pentru evitarea duplicării resurselor. În același timp, Hub-ul conferă Uniunii posibilitatea de a-și afirma autonomia strategică într-un domeniu în care NATO nu acoperă integral dimensiunile civile și hibride ale securității. Astfel, inițiativa contribuie la clarificarea rolurilor și la maturizarea relației UE–NATO, într-un sens pragmatic și funcțional.

Implicațiile pentru Uniunea Europeană se manifestă și în planul **politicii de vecinătate și al relațiilor cu statele terțe**. Marea Neagră este un spațiu în care Uniunea interacționează cu actori non-membri cu interese și poziții divergente. Hub-ul de securitate maritimă, prin natura sa non-normativă și orientată spre cooperare funcțională, poate deveni un instrument de stabilizare indirectă, facilitând dialogul tehnic și coordonarea în domenii de interes comun, fără a impune cadre juridice sau politice noi. În acest sens, inițiativa prezintă Uniunii o modalitate de a-și proiecta influența într-un mod flexibil și adaptat sensibilităților regionale.

De asemenea, Hub-ul are implicații relevante pentru **dezvoltarea autonomiei strategice europene**, concept care rămâne adesea abstract și controversat. Prin concentrarea asupra unui domeniu concret, cu rezultate operaționale măsurabile, Hub-ul poate contribui la transformarea autonomiei strategice dintr-un obiectiv declarativ într-o practică instituțională. Capacitatea Uniunii de a susține și de a valorifica un proiect implementat de un stat membru ar demonstra că autonomia strategică nu presupune izolare sau substituirea alianțelor existente, ci capacitatea de a acționa coerent și eficient atunci când interesele europene sunt direct afectate.

În fine, inițiativa Hub-ului de securitate maritimă are implicații pentru **credibilitatea Uniunii Europene ca actor global**. Într-un mediu internațional în care ordinea bazată pe reguli este contestată, capacitatea Uniunii de a răspunde concret la provocări de securitate în proximitatea sa imediată rămâne un indicator al relevanței sale globale. Un Hub funcțional la Marea Neagră ar transmite un semnal puternic privind angajamentul Uniunii față de securitatea regională și față de protejarea bunurilor publice globale, precum libertatea navigației și securitatea infrastructurii critice.

În ansamblu, implicațiile Hub-ului de securitate maritimă pentru Uniunea Europeană depășesc cu mult cadrul regional al Mării Negre. Inițiativa reprezintă un laborator de guvernanță strategică, în care Uniunea testează capacitatea sa de a integra securitatea, dreptul și politica într-un instrument coerent. Modul în care acest laborator va funcționa va influența nu doar securitatea Mării Negre, ci și evoluția Uniunii Europene ca actor de securitate în secolul XXI.

3.1. Relația cu Turcia în contextul Strategiei Uniunii Europene pentru Marea Neagră

Strategia Uniunii Europene pentru regiunea Mării Negre, adoptată oficial prin Comunicarea comună din 28 mai 2025, subliniază necesitatea consolidării cooperării regionale pentru a aborda provocările de securitate, stabilitate și reziliență generate de războiul din Ucraina și de acțiunile destabilizatoare ale actorilor externi, în special ale Federației Ruse.

În această arhitectură de cooperare, **Turcia apare implicit ca un partener strategic obligatoriu**, datorită poziției sale geostrategice dominante în bazinul Mării Negre și a capacității sale de a influența direct securitatea maritimă regională. Ankara controlează, prin aplicarea Convenției de la Montreux, accesul navelor de război prin StrâmTORILE turcești, un element de primă importanță pentru orice mecanism de conștientizare situațională sau răspuns la crize care vizează securitatea Mării Negre.

Documentele strategice europene recunosc necesitatea unei **abordări coordonate cu Turcia**, dar fără a se cristaliza un mecanism formal de integrare a Ankarei în structurile Uniunii sau în Hub-ul european de securitate maritimă. Strategia UE menționează cooperarea mai strânsă pe plan regional și implicarea țărilor riverane, dar nu detaliază în mod concret modul de ancorare a Turciei într-un cadru instituțional al UE, reflectând astfel o abordare pragmatică ce rămâne deschisă negocierii și acordului politic între părți.

Această ambiguitate reflectă simultan două realități. Pe de o parte, Uniunea Europeană caută să implice Ankara în arhitecturi de securitate regională pentru a maximiza cooperarea în domenii precum monitorizarea maritimă, schimbul de date și răspunsul la amenințări hibride; astfel, cooperarea concretă în proiecte practice, inclusiv în exerciții sau schimb de date, este percepută ca o componentă esențială pentru eficacitatea Hub-ului și pentru securitatea Mării Negre. Pe de altă parte, divergențele politice persistente și diferențele de abordare între UE și Ankara — în special în ceea ce privește sancțiunile împotriva Rusiei sau prioritățile geopolitice — fac dificilă formalizarea unei participări turce în mecanisme supranaționale ale UE.

În plan practic, Turcia a demonstrat deja potențialul de cooperare regională, de exemplu prin inițiative trilaterale sau prin foruri de colaborare navală în care Ankara a avut un rol central, și prin operațiuni de securitate maritime regionale precum *Black Sea Harmony*. De asemenea, parteneriatele bilaterale și multilaterale — care cuprind România și Bulgaria — sunt spații concrete de colaborare ce pot completa lipsa unei integrări formale turce în structurile UE.

Din această perspectivă, rolul Turciei în arhitectura de securitate a Mării Negre nu este deja definit prin documentele actuale ale Uniunii, dar este recunoscut ca un **element strategic indispensabil al stabilizării regionale**. Crearea unui Hub european de securitate maritimă este un imperativ similar cu o platformă care, în practică, poate servi drept punte de cooperare între UE și Turcia, inclusiv prin Grupuri de lucru comune sau acorduri operaționale de schimb de informații, fără a transforma Ankara într-un membru formal al mecanismelor UE. Aceasta corespunde logicii generale a Strategiei, care își propune să „încurajeze cooperarea regională” și să conecteze actorii din regiune fără a impune mecanisme juridice care contravin tratatelor sau competențelor naționale existente.

În mod pragmatic, poziționarea Turciei ca partener de cooperare este, așadar, un element-cheie al oricărei implementări reale a hub-ului. România, în cooperare cu partenerii UE, va trebui să urmărească în mod activ **modele de includere instituțională și operațională a Turciei**, astfel încât cooperarea să fie eficientă fără a pune în discuție statutul politic sau juridic al acesteia în cadrul Uniunii Europene.

3.2. Clarificarea arhitecturii de coordonare: nivel european și nivel național

Arhitectura de coordonare: Nivel european și nivel național

Hub-ul european coordonează cooperarea. Centrul național conduce implementarea internă.

Un aspect esențial care trebuie delimitat explicit în arhitectura de implementare a Hub-ului european de securitate maritimă la Marea Neagră privește raportul dintre nivelul internațional de coordonare și nivelul național de conducere operațională. În absența unei asemenea delimitări, există riscul unei ambiguități instituționale privind autoritatea decizională, responsabilitatea operațională și raporturile dintre entitățile participante.

Hub-ul european de securitate maritimă este conceput ca un mecanism internațional de cooperare și integrare a informațiilor, nu ca o structură de comandă sau de reglementare asupra statelor membre. În limitele tratatelor Uniunii Europene, securitatea și apărarea rămân competențe preponderent naționale, iar inițiativa Hub-ului nu creează o autoritate supranațională cu putere de a emite ordine operative sau de a reglementa structuri interne ale statelor participante. În consecință, Hub-ul nu poate substitui responsabilitatea statelor membre pentru conducerea propriilor entități de securitate maritimă și nu poate exercita control ierarhic asupra acestora.

Această realitate impune existența unei structuri naționale de coordonare, capabile să integreze și să conducă entitățile românești relevante în domeniul securității maritime. Un Centru Național de Securitate Maritimă, organizat ca mecanism interinstituțional permanent, reprezintă soluția funcțională pentru asigurarea unității de comandă internă, a coerenței operaționale și a unui punct unic de interfață cu Hub-ul european. O asemenea structură nu

dublează Hub-ul, ci îl face operațional posibil, furnizând capacitatea națională de care mecanismul european depinde structural.

În paralel, este necesară instituirea unui Grup de Lucru internațional, asociat Hub-ului european, compus din reprezentanți ai statelor participante și ai instituțiilor europene relevante. Rolul acestui grup este de a armoniza procedurile, de a defini standarde comune de schimb de informații și de a asigura interoperabilitatea dintre centrele naționale. Acest nivel nu exercită autoritate asupra statelor, ci funcționează ca mecanism de coordonare consensuală.

Simetric, la nivel național, un Grup de Lucru interinstituțional permanent trebuie să asigure integrarea tuturor actorilor români implicați — apărare, transporturi, afaceri interne, intelligence, infrastructură critică și securitate cibernetică — sub conducerea centrului național. Acest grup furnizează unitatea de acțiune internă și permite ca participarea României în Hub-ul european să fie coerentă, rapidă și credibilă.

Prin această arhitectură pe două niveluri, se evită atât riscul unei suprapunerii de competențe, cât și iluzia unei autorități europene inexistente în domeniul securității operative. Hub-ul european coordonează cooperarea dintre state; centrul național conduce implementarea internă. Împreună, ele creează un mecanism integrat, compatibil cu dreptul Uniunii Europene, cu suveranitatea statelor membre și cu arhitectura euro-atlantică de securitate.

4. Rolul Președintelui României în inițierea și orientarea strategică a participării României la Hub-ul european de securitate maritimă

Inițiativa Uniunii Europene de creare a unui Hub de securitate maritimă la Marea Neagră se află într-o etapă de configurare politică și instituțională la nivel european, în care poziționarea timpurie și coerentă a statelor membre reprezintă un factor determinant pentru conturarea arhitecturii finale a mecanismului. În acest context, rolul Președintelui României se înscrie în sfera atribuțiilor constituționale privind politica externă și securitatea națională și se manifestă preponderent în planul orientării strategice și al reprezentării externe a statului.

În faza de inițiere a proiectului, Președintele României contribuie la legitimarea politică a angajamentului României față de inițiativa europeană, asigurând coerența dintre poziționarea națională și direcțiile strategice ale Uniunii Europene în regiunea Mării Negre. Reprezentarea României în dialogul politic de nivel înalt cu instituțiile europene și cu partenerii euro-atlantici conferă credibilitate externă demersului și semnalează continuitatea angajamentului statului, dincolo de dinamica administrativă internă.

Funcția prezidențială este esențială într-un moment în care cadrul juridic al Hub-ului nu este încă formalizat printr-o decizie obligatorie a Uniunii Europene. În lipsa unui asemenea act, influența politică și capacitatea de negociere la nivel înalt rămân instrumente decisive pentru consolidarea poziției României ca potențial stat-gazdă și actor de implementare. Prin urmare, implicarea Președintelui contribuie la crearea unui cadru de oportunitate strategică pe care structurile executive naționale îl pot ulterior transforma într-o capacitate operațională.

În plan intern, Președintele exercită rolul de garant al interesului național în materie de securitate, asigurând convergența dintre inițiativa europeană și strategiile naționale de apărare și politică externă. Această poziționare nu presupune integrarea în mecanismele administrative de coordonare și nici exercitarea unei autorități operaționale asupra instituțiilor implicate. Funcția sa este una de orientare strategică, care furnizează cadrul politic superior în care acțiunea instituțională internă se poate desfășura coerent și predictibil.

Prin această combinație de reprezentare externă, legitimitate politică și orientare strategică, Președintele României joacă un rol catalizator în etapa de inițiere a participării României la Hub-ul european de securitate maritimă. Această contribuție nu se confundă cu implementarea operațională, dar creează condițiile necesare pentru ca ea să fie posibilă și credibilă în raport cu partenerii europeni și euro-atlantici.

5. Guvernul României și responsabilitatea strategică a implementării Hub-ului de securitate maritimă la Marea Neagră ca premisă a credibilității europene.

Operaționalizarea Hub-ului european de securitate maritimă la Marea Neagră nu poate fi realizată prin acumularea unor inițiative sectoriale, oricât de bine intenționate ar fi acestea. Natura transversală a securității maritime, care intersectează apărarea, transporturile, energia, comunicațiile, mediul și politica externă, impune o **abordare guvernamentală integrată**, capabilă să depășească logica fragmentată a competențelor ministeriale. În acest context, Guvernul României nu este un actor printre alții, ci **singura entitate capabilă să confere coerență, autoritate și continuitate** procesului de implementare.

Prima responsabilitate urgentă a Guvernului constă în **asumarea politică explicită a Hub-ului ca proiect strategic național cu relevanță europeană**. Această asumare trebuie să depășească nivelul declarațiilor publice și să se materializeze într-o decizie formală care să stabilească fără echivoc prioritatea inițiativei în agenda guvernamentală. În lipsa unei asemenea decizii, Hub-ul este vulnerabil să fie tratat ca un proiect secundar, dependent de voința și capacitatea individuală a unor ministere, fără garanția continuității sau a coerenței.

Această asumare politică trebuie însoțită de **instituționalizarea unui mecanism de coordonare guvernamentală cu autoritate reală**. Experiența administrației publice românești arată că structurile interministeriale informale sau consultative sunt insuficiente pentru gestionarea proiectelor strategice complexe. Prin urmare, Guvernul trebuie să creeze o structură de coordonare care să dispună de mandat clar, capacitate decizională și acces direct la Prim-ministru sau la Cancelaria Prim-ministrului. Rolul acestei structuri nu este de a substitui ministerele de linie, ci de a asigura convergența acțiunilor acestora și de a preveni blocajele instituționale.

O a doua responsabilitate esențială a Guvernului este **definirea unei viziuni naționale coerente privind rolul României în Hub-ul european**. Fără o asemenea viziune, acțiunile instituțiilor vor rămâne reactive și fragmentate. Guvernul trebuie să clarifice, într-un document strategic asumat, ce tip de Hub dorește România să găzduiască, ce funcții își asumă, ce limite sunt impuse de suveranitate și ce beneficii urmărește pe termen lung. Această viziune este indispensabilă atât pentru coordonarea internă, cât și pentru credibilitatea externă a României în dialogul cu instituțiile europene și cu partenerii regionali.

În strânsă legătură cu aceasta se află responsabilitatea Guvernului de a **asigura coerența normativă și juridică a procesului de implementare**. Hub-ul de securitate maritimă implică interacțiunea dintre multiple regimuri juridice, inclusiv dreptul Uniunii Europene, dreptul internațional al mării, reglementările privind infrastructura critică și normele de securitate cibernetică. În absența unei coordonări guvernamentale, aceste regimuri pot genera contradicții sau zone gri care ar afecta funcționarea Hub-ului. Guvernul trebuie, prin urmare, să mandateze o analiză juridică integrată și să promoveze adaptările normative necesare pentru a facilita cooperarea interinstituțională și schimbul de informații.

O altă dimensiune critică a acțiunii guvernamentale urgente este **alocarea și coordonarea resurselor**. Deși Hub-ul european nu presupune, în faza inițială, investiții masive în infrastructură nouă, el necesită resurse financiare, umane și tehnologice pentru integrarea și operarea capabilităților existente. Guvernul trebuie să asigure o planificare bugetară coerentă, care să permită utilizarea complementară a fondurilor naționale și europene, evitând fragmentarea și competiția între ministere. Lipsa unei asemenea coordonări ar submina eficiența investițiilor și ar reduce atractivitatea României ca stat-gazdă al Hub-ului.

Guvernul are, de asemenea, responsabilitatea de a **asigura continuitatea politică a proiectului**, dincolo de ciclurile electorale și de schimbările guvernamentale. Hub-ul de securitate maritimă este un proiect cu orizont temporal mediu și lung, iar instabilitatea politică poate compromite implementarea sa. Prin urmare, este necesară instituționalizarea proiectului într-un mod care să reducă dependența sa de voința politică conjuncturală și să asigure predictibilitate pentru partenerii europeni.

Nu în ultimul rând, Guvernul României trebuie să își asume un rol activ în **comunicarea strategică a inițiativei**, atât pe plan intern, cât și extern. În plan intern, este necesară explicarea relevanței Hub-ului pentru

securitatea națională și pentru interesele economice și sociale ale României, pentru a construi sprijin public și instituțional. În plan extern, comunicarea strategică este esențială pentru a poziționa România ca actor proactiv și responsabil, capabil să contribuie substanțial la securitatea europeană.

În absența unei asemenea acțiuni guvernamentale integrate, există riscul ca inițiativa Hub-ului să fie fragmentată, diluată sau chiar deturnată de alte priorități europene. Dimpotrivă, prin asumarea unui rol de coordonare strategică, Guvernul României poate transforma Hub-ul de securitate maritimă într-un **proiect emblematic al contribuției României la securitatea Uniunii Europene**, consolidându-și astfel poziția regională și credibilitatea europeană

6. Ministerul Apărării Naționale și Statul Major al Apărării : nucleul operațional al Hub-ului de securitate maritimă la Marea Neagră

În procesul de operaționalizare a Hub-ului european de securitate maritimă la Marea Neagră, Statul Major al Apărării (SMAp) și Ministerul Apărării Naționale (MApN) dețin o poziție structurală centrală. Această centralitate nu decurge exclusiv din natura militară a securității maritime, ci din capacitatea unică a SMAp de a articula, integra și coordona capabilități care transcend granițele instituționale clasice dintre securitatea civilă și cea militară. În contextul actual, securitatea maritimă nu mai poate fi conceptualizată strict ca domeniu de apărare teritorială, ci ca **spațiu de convergență între apărare, infrastructură critică, tehnologie, energie și reziliență a societății**.

Rolul SMAp în cadrul Hub-ului nu trebuie, așadar, înțeles ca unul exclusiv executiv sau tehnic, ci ca unul **arhitectural și normativ**, având ca obiectiv configurarea unei capacități europene care să funcționeze în parametri operaționali reali, fără a compromite suveranitatea statelor membre și fără a genera suprapuneri disfuncționale cu structurile NATO.

Prima obligație instituțională majoră a SMAp constă în elaborarea unui **Concept Operațional (CONOPS)** ¹¹**dedicat Hub-ului de securitate maritimă la Marea Neagră**. Acest document trebuie să depășească nivelul descriptiv și să stabilească în mod explicit funcțiile, limitele și mecanismele de operare ale Hub-ului. În absența unui asemenea concept, inițiativa ar rămâne rămână prinsă într-o zonă de ambiguitate strategică, care ar reduce atât încrederea partenerilor europeni, cât și eficiența internă.

CONOPS-ul trebuie să definească Hub-ul ca instrument de **Maritime Domain Awareness extins**, capabil să integreze date provenite din surse multiple, inclusiv supraveghere de suprafață, subacvatică și spațială, informații privind infrastructura critică, date portuare și informații privind riscurile hibride. Totodată, documentul trebuie să clarifice în ce măsură Hub-ul va avea un rol activ în sprijinirea deciziilor operative și în coordonarea răspunsului la incidente, sau dacă funcția sa se va limita la analiză și avertizare timpurie.

Un aspect esențial al acestui concept operațional îl reprezintă **regimul de date**. SMAp trebuie să stabilească o delimitare clară între datele strict naționale, datele partajabile la nivel european și datele care pot fi partajate condiționat cu parteneri non-UE. Această delimitare nu este una pur tehnică, ci profund juridică și strategică, având implicații directe asupra încrederii reciproce și asupra protecției informațiilor clasificate. Lipsa unor reguli clare în acest domeniu ar transforma Hub-ul într-o structură vulnerabilă, expusă atât riscurilor de securitate, cât și blocajelor instituționale.

În paralel cu definirea conceptuală, SMAp și MApN au obligația de a demonstra existența unei **capacități operaționale inițiale** care să permită lansarea Hub-ului într-o formă funcțională. Uniunea Europeană favorizează,

¹¹ În armată, un CONOPS (Concept of Operations) este o descriere verbală sau grafică la nivel înalt a modului în care un comandant intenționează să conducă o operațiune, prezentând viziunea comandantului, ipotezele și starea finală dorită, utilizând resursele disponibile pentru a rezolva problemele sau pentru a atinge obiectivele. Acesta servește ca instrument de comunicare pentru toate părțile interesate, acoperind diferența dintre ideile inițiale și cerințele tehnice detaliate, și poate fi utilizat pentru sisteme specifice, operațiuni în curs sau programe de achiziție.

în mod constant, proiectele care pot produce rezultate rapide și vizibile, chiar dacă acestea sunt inițial limitate ca amploare. Din această perspectivă, abordarea incrementală este nu doar pragmatică, ci strategic necesară.

Această capacitate inițială trebuie să se bazeze pe integrarea sistemelor deja existente la nivel național, precum supravegherea costieră, sistemele de identificare automată a navelor, capacitățile de comandă și control și accesul la date satelitare. Rolul SMAp este de a asigura **fuziunea informațională** a acestor sisteme într-un cadru coerent, evitând fragmentarea și redundanța. Hub-ul trebuie să funcționeze ca un multiplicator de capacitate, nu ca un consumator suplimentar de resurse.

Un alt element fundamental al responsabilităților SMAp îl constituie **securitatea informațională și cibernetică** a Hub-ului. Având în vedere natura datelor gestionate, Hub-ul va deveni inevitabil o țintă atractivă pentru atacuri cibernetice și pentru activități de spionaj. În acest context, SMAp trebuie să definească un regim de securitate bazat pe segregarea rețelelor, proceduri riguroase de acreditare a personalului, mecanisme de audit și responsabilitate clară în cazul incidentelor de securitate. Cooperarea cu structurile civile responsabile de securitatea cibernetică este indispensabilă, însă coordonarea strategică trebuie să rămână ferm fixată în arhitectura de securitate națională.

Deosebit de relevantă este și obligația SMAp de a integra în cadrul Hub-ului dimensiunea **protecției infrastructurii maritime critice**. Războiul din Ucraina a demonstrat vulnerabilitatea cablurilor submarine, a conductelor energetice și a instalațiilor offshore, transformând aceste elemente din active economice în obiective strategice. În lipsa unei abordări sistematice, protecția acestora rămâne fragmentată și reactivă.

Prin urmare, SMA trebuie să elaboreze, în cooperare cu alte instituții naționale, un **plan național de protecție a infrastructurii maritime critice**, care să fie integrat funcțional în Hub. Planul trebuie să conțină identificarea infrastructurii relevante, evaluarea riscurilor, definirea mecanismelor de monitorizare și stabilirea procedurilor de răspuns la incidente. Hub-ul va deveni, astfel, un instrument de anticipare și coordonare, reducând timpul de reacție și crescând reziliența sistemului în ansamblu.

Nu în ultimul rând, SMA are responsabilitatea de a poziționa Hub-ul în relație cu arhitectura NATO, într-un mod care să evite atât suprapunerea inutilă, cât și izolarea instituțională. Hub-ul european nu trebuie perceput ca un substitut al structurilor NATO, ci ca un instrument complementar, capabil să gestioneze dimensiuni ale securității maritime care depășesc mandatul strict militar. Această complementaritate trebuie clar definită, pentru a evita tensiuni instituționale și pentru a maximiza valoarea adăugată a inițiativei europene.

În ansamblu, rolul Statului Major al Apărării în operaționalizarea Hub-ului de securitate maritimă la Marea Neagră este determinant. Capacitatea sa de a articula o viziune coerentă, de a integra capacități existente și de a asigura un regim robust de securitate informațională va decide dacă Hub-ul va deveni un instrument strategic real sau va rămâne o construcție conceptuală lipsită de impact operațional.

7. Ministerul Transporturilor și Infrastructurii ca vector de securitate maritimă europeană: de la funcție economică la responsabilitate strategică

În arhitectura operațională a Hub-ului european de securitate maritimă la Marea Neagră, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii ocupă o poziție care, deși adesea subestimată în dezbaterile de securitate, este în realitate determinantă. Securitatea maritimă contemporană nu mai poate fi disociată de infrastructura de transport, întrucât porturile, căile navigabile, nodurile logistice și sistemele de management al traficului constituie simultan active economice critice și vulnerabilități strategice. Rolul Ministerului Transporturilor depășește cu mult administrarea fluxurilor comerciale, extinzându-se către **asigurarea rezilienței infrastructurale a Uniunii Europene într-un spațiu maritim contestat**.

În contextul Mării Negre, această responsabilitate este amplificată de poziția geografică a României și de funcția sistemică a portului Constanța. Portul nu este doar un nod comercial, ci un punct de convergență între Marea Neagră, Dunăre și coridoarele de transport europene, având un potențial strategic major pentru mobilitatea militară,

securitatea energetică și aprovizionarea regională. Prin urmare, integrarea Ministerului Transporturilor în arhitectura Hub-ului nu este opțională, ci structural necesară.

Prima obligație instituțională a Ministerului Transporturilor în acest proces constă în **reconceptualizarea infrastructurii de transport ca infrastructură dual-use**, cu relevanță directă pentru securitatea națională și europeană. Această reconceptualizare presupune abandonarea unei abordări exclusiv economice și adoptarea unei perspective integrate, în care criterii precum reziliența, redundanța, continuitatea operațională și securitatea cibernetică sunt astăzi elemente centrale ale politicilor de transport.

În mod concret, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii trebuie să își asume un rol activ în facilitarea mobilității militare și logistice în regiunea Mării Negre, în deplină compatibilitate cu inițiativele europene existente. Acest lucru implică identificarea și remedierea blocajelor structurale care afectează conectivitatea dintre portul Constanța, Dunăre și rețelele de transport terestre. Infrastructura feroviară, rutieră și fluvială trebuie evaluată nu doar din perspectiva capacității comerciale, ci și a capacității de a susține fluxuri strategice în situații de criză.

Această evaluare trebuie să conducă la elaborarea unui plan coerent de investiții orientate spre reziliență și mobilitate dual-use, capabil să fie integrat în mecanismele de finanțare europene. În lipsa unui asemenea plan, România riscă să rămână un punct de tranzit subdimensionat într-un context în care Uniunea Europeană își reorientează prioritățile către securitate și apărare. Prin urmare, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii este un actor-cheie nu doar în implementarea Hub-ului, ci și în consolidarea poziției României în cadrul politicilor europene de mobilitate strategică.

Un alt pilon fundamental al responsabilităților Ministerului Transporturilor îl constituie **securitatea operațională și cibernetică a infrastructurii portuare**, în special a portului Constanța. Digitalizarea accelerată a porturilor, prin introducerea sistemelor de tip Port Community System, VTS, AIS și a soluțiilor de automatizare operațională, a generat câștiguri semnificative de eficiență, dar a creat, simultan, noi vulnerabilități. În contextul războiului hibrid și al competiției strategice, aceste vulnerabilități nu mai pot fi tratate ca simple riscuri tehnice, ci ca potențiale amenințări la adresa securității naționale.

În acest cadru, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii are obligația de a iniția și coordona audituri riguroase de securitate cibernetică și operațională, care să vizeze atât infrastructura IT, cât și sistemele operaționale industriale. Aceste audituri trebuie să fie urmate de planuri concrete de remediere și de implementarea unor mecanisme de continuitate operațională, capabile să asigure funcționarea portului în condiții de stres extrem. Fără aceste măsuri, integrarea portului Constanța într-un Hub european de securitate maritimă ar rămâne pur formală.

În egală măsură, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii trebuie să contribuie la **integrarea infrastructurii de transport în mecanismele de avertizare timpurie și răspuns la incidente**, dezvoltate în cadrul Hub-ului. Datele generate de sistemele de management al traficului, de monitorizare a navelor și de control al accesului portuar reprezintă o resursă valoroasă pentru conștientizarea situațională maritimă. Integrarea acestora într-un cadru mai larg de fuziune informațională poate spori semnificativ capacitatea de anticipare și reacție la amenințări.

Această integrare ridică, desigur, probleme sensibile legate de protecția datelor, clasificarea informațiilor și delimitarea responsabilităților. Ministerul Transporturilor și Infrastructurii trebuie să colaboreze strâns cu instituțiile din domeniul apărării și securității pentru a defini un regim de partajare a datelor care să permită cooperarea fără a compromite interesele comerciale legitime sau securitatea infrastructurii. Această dimensiune normativă este esențială pentru funcționarea eficientă a Hub-ului și necesită o abordare atent calibrată.

O altă responsabilitate strategică a Ministerului Transporturilor în contextul Hub-ului o reprezintă **capacitatea de răspuns la incidente maritime majore**, inclusiv poluare, accidente sau blocaje ale rutelor de navigație. Marea Neagră este un spațiu ecologic fragil, iar un incident major ar avea consecințe economice, de mediu și de securitate semnificative. Integrarea capacităților de răspuns la poluare și la situații de urgență maritimă în arhitectura Hub-ului ar permite o coordonare mai eficientă și o reacție mai rapidă, sporind reziliența regională.

În acest context, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii trebuie să își asume un rol de coordonare între autoritățile portuare, autoritățile navale și alte instituții relevante, pentru a asigura coerența procedurilor și

compatibilitatea acestora cu standardele europene. Hub-ul poate deveni un catalizator pentru standardizare și interoperabilitate, dar numai dacă Ministerul Transporturilor și Infrastructurii își exercită rolul de actor strategic, nu doar de administrator sectorial.

În fine, este esențial ca Ministerul Transporturilor și Infrastructurii să înțeleagă că participarea sa la operaționalizarea Hub-ului de securitate maritimă nu este un exercițiu temporar, ci un **proces de transformare instituțională**. Integrarea dimensiunii de securitate în politicile de transport va influența pe termen lung modul în care România își planifică și gestionează infrastructura, poziționând-o ca stat capabil să răspundă provocărilor complexe ale securității maritime europene.

În absența unei asemenea transformări, există riscul ca infrastructura de transport să se transforme în veriga slabă a securității maritime, expusă riscurilor hibride și incapacității de reacție. Dimpotrivă, prin asumarea unui rol activ și strategic, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii poate contribui decisiv la succesul Hub-ului și la consolidarea poziției României ca actor central în securitatea Mării Negre.

8. Ministerul Afacerilor Externe și arhitectura diplomatică a Hub-ului de securitate maritimă la Marea Neagră: legitimitate, ancorare europeană și guvernanta regională

Operaționalizarea Hub-ului european de securitate maritimă la Marea Neagră nu poate fi concepută exclusiv ca un exercițiu tehnic sau instituțional intern. Natura însăși a inițiativei, situată la intersecția dintre securitatea Uniunii Europene, cooperarea regională și gestionarea unui spațiu maritim profund contestat, conferă Ministerului Afacerilor Externe un rol structural esențial. Acest rol depășește funcția tradițională de reprezentare diplomatică și se extinde către **configurarea legitimității politice și juridice a Hub-ului**, atât la nivel european, cât și regional.

În lipsa unei arhitecturi diplomatice coerente, Hub-ul este în pericol să fie perceput fie ca o inițiativă unilaterală a unui stat membru, fie ca un proiect tehnocratic lipsit de legătură politică regională. Ambele percepții ar submina eficiența și sustenabilitatea inițiativei. Prin urmare, Ministerul Afacerilor Externe are obligația de a construi un cadru de cooperare care să confere Hub-ului **acceptabilitate, predictibilitate și stabilitate**, elemente indispensabile într-un mediu geopolitic caracterizat prin volatilitate și neîncredere strategică.

Prima dimensiune a acestui rol este **ancorarea instituțională a Hub-ului în mecanismele decizionale ale Uniunii Europene**. Deși propunerea Hub-ului este inclusă în abordarea strategică a UE pentru regiunea Mării Negre, aceasta rămâne, în absența unor pași suplimentari, un instrument de politică generală, lipsit de un mandat operațional clar. Ministerul Afacerilor Externe trebuie, prin urmare, să urmărească transformarea inițiativei într-un element integrat al politicilor europene de securitate și reziliență, cu o formulă de guvernanta acceptată și cu acces la instrumentele financiare relevante.

Această conectare presupune o activitate diplomatică susținută în cadrul Consiliului Uniunii Europene, în dialog cu Serviciul European de Acțiune Externă și cu Comisia Europeană, în vederea clarificării statutului Hub-ului. Este esențial ca România să promoveze o formulă care să recunoască rolul statelor riverane și să evite centralizarea excesivă a deciziilor în afara regiunii. În același timp, această formulă trebuie să fie compatibilă cu dreptul Uniunii Europene și cu principiul cooperării loiale, evitând orice percepție de competiție instituțională.

O a doua dimensiune esențială a rolului Ministerului Afacerilor Externe este **construirea legitimității regionale a Hub-ului**, în special în raport cu statele riverane ale Mării Negre. Într-un spațiu caracterizat prin asimetrii de putere și sensibilități istorice, legitimitatea nu poate fi presupusă, ci trebuie activ construită. În acest context, cooperarea cu Bulgaria, ca singurul alt stat membru al Uniunii Europene riveran Mării Negre, capătă o importanță deosebită.

Un parteneriat strategic cu Bulgaria, nu este doar o chestiune de solidaritate europeană, ci o condiție practică pentru succesul inițiativei. Absența unei poziții comune româno-bulgare ar fragiliza demersul României și ar crea spațiu pentru alternative instituționale sau geografice care ar putea dilua rolul regiunii. Ministerul Afacerilor Externe

trebuie, prin urmare, să acționeze pentru instituționalizarea cooperării cu Bulgaria într-un format stabil, orientat spre implementare și compatibil cu arhitectura Hub-ului.

Dincolo de cooperarea intra-UE, Ministerul Afacerilor Externe are responsabilitatea de a gestiona relația Hub-ului cu **statele non-membre ale Uniunii Europene din regiune**, în special Turcia, Ucraina și Georgia. Această dimensiune este deosebit de delicată, întrucât implică interacțiunea cu actori care au interese divergente și, în unele cazuri, relații tensionate cu Uniunea Europeană. Totuși, excluderea completă a acestor state ar reduce semnificativ eficiența Hub-ului, având în vedere caracterul transfrontalier al amenințărilor maritime.

Ministerul Afacerilor Externe trebuie să promoveze un model de cooperare **gradual, funcțional și diferențiat**, care să permită implicarea acestor state în domenii de interes comun, precum siguranța navigației, protecția mediului marin sau gestionarea incidentelor maritime, fără a compromite regimul de securitate al Hub-ului. Această abordare necesită o delimitare clară între cooperarea tehnică și accesul la informații sensibile, precum și o articulare atentă a formatelor de dialog.

O altă responsabilitate strategică a Ministerului Afacerilor Externe constă în **gestionarea relației dintre Hub-ul european și NATO**, în special în contextul complementarității dintre inițiativele europene și cele aliate. Deși Hub-ul nu este un instrument militar în sens strict, dimensiunea sa de securitate îl plasează inevitabil într-o zonă de intersecție cu interesele și structurile NATO. MAE trebuie să contribuie la clarificarea acestei relații, evitând atât suprapunerea disfuncțională, cât și percepția unei competiții instituționale.

Această clarificare este esențială pentru a asigura acceptarea Hub-ului de către aliații NATO și pentru a preveni fragmentarea eforturilor de securitate în regiune. În același timp, ea permite Uniunii Europene să își afirme rolul specific în domenii care depășesc mandatul strict militar, precum protecția infrastructurii critice, reziliența civilă și securitatea economică.

Din perspectivă juridică și normativă, Ministerul Afacerilor Externe are un rol central în **armonizarea regimurilor juridice aplicabile Hub-ului**. Inițiativa implică interacțiunea dintre dreptul Uniunii Europene, dreptul internațional al mării, reglementările privind infrastructura critică și normele de securitate cibernetică. Fără o coordonare atentă, aceste regimuri pot genera contradicții sau zone gri care ar afecta funcționarea Hub-ului.

MAE trebuie să contribuie la clarificarea acestor aspecte, inclusiv prin promovarea unor acorduri sau aranjamente administrative care să faciliteze cooperarea transfrontalieră și schimbul de informații. Această dimensiune normativă este adesea invizibilă în dezbaterile publice, dar este decisivă pentru sustenabilitatea pe termen lung a inițiativei.

În fine, Ministerul Afacerilor Externe trebuie să înțeleagă că implicarea sa în Hub-ul de securitate maritimă la Marea Neagră nu este limitată la faza de lansare. Dimpotrivă, Hub-ul va necesita o **diplomație de întreținere**, capabilă să gestioneze tensiuni, să adapteze formatele de cooperare și să asigure continuitatea politică a proiectului. Într-un context geopolitic fluid, această capacitate de adaptare va fi esențială pentru menținerea relevanței Hub-ului.

În concluzie, rolul Ministerului Afacerilor Externe în operaționalizarea Hub-ului european de securitate maritimă este fundamental. Prin capacitatea sa de a construi legitimitate, de a ancora inițiativa în mecanismele europene și de a gestiona relațiile regionale, MAE poate transforma Hub-ul dintr-o propunere strategică într-un instrument funcțional al securității europene. Fără această dimensiune diplomatică solidă, eforturile operaționale și infrastructurale riscă să rămână insuficient coordonate și vulnerabile la contestare politică.

9. Rolul Ministerului Afacerilor Interne, al structurilor de securitate internă și al capacităților naționale de securitate cibernetică în arhitectura de securitate maritimă

Dimensiunea securității maritime în regiunea Mării Negre nu se limitează la apărarea navală sau la protecția infrastructurilor portuare, ci conține un spectru larg de riscuri transfrontaliere, de natură criminală, hibridă și digitală. Strategia Națională de Apărare a României identifică explicit amenințări precum imigrația ilegală, traficul de persoane, traficul de substanțe interzise, criminalitatea organizată transfrontalieră și atacurile cibernetice asupra

infrastructurilor critice, toate acestea având o componentă maritimă semnificativă. În acest context, participarea structurilor cu atribuții în domeniul securității interne, al gestionării frontierelor și al protecției cibernetice este un element indispensabil al implementării inițiativei Hub-ului european de securitate maritimă.

Ministerul Afacerilor Interne și gestionarea dimensiunii transfrontaliere a securității maritime

Ministerul Afacerilor Interne contribuie la arhitectura națională de securitate maritimă prin rolul său de coordonare a politicii de gestionare a dimensiunii transfrontaliere a securității. În mod specific, Poliția de Frontieră, aflată în coordonarea instituțională relevantă pentru gestionarea frontierelor externe ale Uniunii Europene, reprezintă instrumentul operațional prin care România asigură controlul fluxurilor maritime, prevenirea imigrației ilegale și combaterea traficului de persoane și de substanțe interzise pe ruta Mării Negre.

Integrarea Poliției de Frontieră în mecanismele de schimb de informații și de conștientizare situațională furnizate de Hub-ul european permite consolidarea capacității de detecție timpurie a activităților ilegale, creșterea interoperabilității cu agențiile europene specializate și facilitarea răspunsului coordonat la riscuri transfrontaliere. În același timp, dimensiunea diplomatică gestionată de Ministerul Afacerilor Externe contribuie la armonizarea acordurilor de cooperare bilaterală și regională necesare pentru acțiuni comune în apele internaționale sau în zonele de frontieră maritimă.

Rolul Serviciului Român de Informații în identificarea și anticiparea amenințărilor hibride și transfrontaliere

Serviciul Român de Informații deține un rol intrinsec în arhitectura națională de securitate prin atribuțiile sale de culegere, analiză și valorificare a informațiilor privind amenințările la adresa securității naționale. În contextul securității maritime, aceste atribuții cuprind monitorizarea activităților cu potențial destabilizator, identificarea rețelilor de criminalitate organizată transfrontalieră, anticiparea acțiunilor de tip hibrid și evaluarea riscurilor la adresa infrastructurilor critice maritime.

Interconectarea capacităților de intelligence național cu mecanismele de analiză și schimb de informații ale Hub-ului european contribuie la consolidarea tabloului operațional comun privind riscurile emergente în regiunea Mării Negre. În acest cadru, SRI nu exercită roluri operaționale directe în spațiul maritim, dar furnizează suport informațional esențial pentru luarea deciziilor și pentru orientarea acțiunilor structurilor cu responsabilități operative.

Directoratul Național de Securitate Cibernetică și protecția dimensiunii digitale a securității maritime

Digitalizarea accelerată a sistemelor portuare, a logisticii maritime și a infrastructurilor de supraveghere generează vulnerabilități specifice în domeniul securității cibernetice. Strategia Națională de Apărare identifică explicit atacurile cibernetice asupra infrastructurilor critice drept una dintre principalele amenințări contemporane la adresa securității naționale. În acest context, Directoratul Național de Securitate Cibernetică reprezintă autoritatea națională competentă pentru prevenirea, detectarea și gestionarea incidentelor cibernetice care pot afecta infrastructurile maritime, portuare și de transport strategic.

Integrarea capacităților Directoratului în arhitectura națională asociată Hub-ului european permite corelarea incidentelor cibernetice cu tabloul operațional maritim, identificarea rapidă a vulnerabilităților și furnizarea de răspuns coordonat la atacuri sau intruziuni digitale. În același timp, participarea la rețelele europene de securitate cibernetică și schimb de informații tehnice consolidează reziliența infrastructurilor maritime românești și compatibilitatea lor cu standardele europene emergente.

Integrarea dimensiunilor de securitate internă, informațională și cibernetică în mecanismul național de coordonare

Rolul acestor instituții nu se exercită izolat, ci se integrează într-un mecanism național de coordonare care reunește componentele de apărare, securitate internă, intelligence și securitate cibernetică. Prin această integrare, România poate furniza Hub-ului european nu doar capacități de supraveghere navală, ci și o contribuție completă la combaterea criminalității transfrontaliere, a amenințărilor hibride și a atacurilor digitale care afectează securitatea maritimă regională.

Această abordare multidimensională reflectă atât prevederile Strategiei Naționale de Apărare, cât și orientările emergente ale Uniunii Europene privind securitatea integrată a frontierelor externe și protecția infrastructurilor critice. Ea consolidează capacitatea României de a acționa ca furnizor de securitate regională și ca stat-pivot în implementarea mecanismelor europene de stabilizare a spațiului Mării Negre.

10. Ce trebuie să facă urgent România: măsuri operaționalizabile pe instituții pentru transformarea Hub-ului de securitate maritimă într-o capacitate europeană funcțională

Operaționalizarea Hub-ului european de securitate maritimă la Marea Neagră reprezintă, pentru România, mai mult decât o obligație de conformare la o inițiativă strategică a Uniunii Europene. Ea constituie un test de capacitate instituțională, de coerență guvernamentală și de maturitate strategică. Urgența acțiunii României nu derivă exclusiv din calendarul european, ci din natura profund competitivă a procesului de implementare: statele care reușesc să transforme rapid cadrul strategic într-o capacitate funcțională vor defini arhitectura viitoare a Hub-ului, în timp ce cele care întârzie vor fi integrate marginal, ca simple surse de date sau beneficiari pasivi.

În acest context, măsurile pe care România trebuie să le adopte nu pot fi fragmentate sau lăsate la nivelul inițiativelor sectoriale. Ele trebuie înțelese ca parte a unui **proces integrat de guvernare**, în care fiecare instituție are responsabilități distincte, dar interdependente, iar succesul depinde de capacitatea de coordonare și de sincronizare.

La nivelul Guvernului României, urgența se manifestă în primul rând prin necesitatea **asumării politice explicite a Hub-ului ca proiect strategic național cu relevanță europeană**. Fără o asemenea asumare formală, inițiativa este în pericol de a fi tratată ca un dosar sectorial, dependent de prioritățile conjuncturale ale fiecărui minister. Guvernul trebuie să confere Hub-ului un statut echivalent cu cel al marilor proiecte strategice naționale, stabilind o responsabilitate politică clară și un mecanism de coordonare interinstituțională cu autoritate reală. Această coordonare trebuie să depășească logica consultativă și să permită decizii rapide, inclusiv în materie de alocare de resurse, prioritizare și reprezentare externă.

Pentru Statul Major al Apărării și Ministerul Apărării Naționale, urgența nu constă în dezvoltarea unor capacități complet noi, ci în **clarificarea rapidă a arhitecturii operaționale** a Hub-ului. România trebuie să demonstreze că poate furniza un nucleu funcțional imediat, bazat pe integrarea capacităților existente. Elaborarea unui Concept Operațional dedicat Hub-ului Mării Negre este esențială pentru a defini rolul concret al acestuia, limitele sale și relația sa cu structurile NATO. Fără acest document, orice discuție despre găzduire sau leadership rămâne lipsită de substanță.

În paralel, MAPN are responsabilitatea de a integra dimensiunea **protecției infrastructurii maritime critice** în funcționarea Hub-ului. Războiul din Ucraina a demonstrat că infrastructura subacvatică și portuară este o țintă strategică, iar lipsa unei abordări integrate expune nu doar România, ci întreaga Uniune Europeană, la riscuri sistemice. Urgența, în acest caz, este dictată de caracterul preventiv al securității: Hub-ul trebuie să fie capabil să anticipeze și să semnaleze riscurile, nu doar să reacționeze la incidente.

Ministerul Transporturilor și Infrastructurii are, la rândul său, o responsabilitate urgentă care privește **redefinirea infrastructurii de transport ca infrastructură strategică dual-use**. Portul Constanța, Dunărea maritimă și conexiunile terestre asociate nu pot fi tratate exclusiv ca active economice. Ele trebuie integrate într-o logică de securitate care să conțină reziliența operațională, continuitatea funcționării în situații de criză și securitatea cibernetică. Urgența derivă din faptul că infrastructura este, prin natura sa, greu de adaptat rapid; deciziile de acum vor determina capacitatea de reacție pentru anii următori.

În acest sens, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii trebuie să accelereze evaluarea vulnerabilităților infrastructurale și să integreze datele generate de sistemele portuare și de management al traficului în arhitectura informațională a Hub-ului. Fără această integrare, Hub-ul este în primejdie să funcționeze într-un vid operațional, lipsit de una dintre cele mai relevante surse de informații pentru securitatea maritimă.

Ministerul Afacerilor Externe are o urgență de altă natură, dar la fel de critică. În absența unei **fixări clare a Hub-ului în mecanismele decizionale ale Uniunii Europene**, inițiativa este în pericol să rămână într-o zonă de ambiguitate politică. MAE trebuie să acționeze rapid pentru a poziționa eforturile României ca parte integrantă a implementării strategiei UE pentru Marea Neagră, nu ca inițiativă unilaterală. Aceasta presupune dialog constant cu instituțiile europene și construirea unei coaliții de sprijin, începând cu Bulgaria, ca stat membru UE riveran.

În plan regional, MAE trebuie să gestioneze cu atenție relația cu statele non-UE din regiune, asigurând un cadru de cooperare funcțională, dar controlată. Urgența este dictată de necesitatea de a evita atât izolarea Hub-ului, cât și vulnerabilizarea sa prin deschidere necontrolată. Echilibrul dintre cooperare și securitate informațională este una dintre cele mai sensibile dimensiuni ale implementării.

Un rol important îl joacă instituțiile responsabile de comunicații și securitate cibernetică, în special Serviciul de Telecomunicații Speciale. Urgența în acest domeniu este legată de caracterul tehnologic al Hub-ului: fără o infrastructură sigură, interoperabilă și rezilientă, întreaga inițiativă este vulnerabilizată. Integrarea sistemelor existente, protecția datelor și asigurarea continuității comunicațiilor sunt condiții prealabile pentru orice funcționalitate reală.

În ansamblu, măsurile urgente pe care România trebuie să le adopte nu pot fi înțelese ca un set de acțiuni administrative izolate. Ele reprezintă **un proces de transformare instituțională**, în care fiecare actor trebuie să își depășească logica sectorială și să contribuie la un obiectiv comun. Urgența este strategică și ireversibilă: fereastra de oportunitate deschisă de inițiativa europeană este limitată, iar întârzierea va avea consecințe structurale asupra poziției României în arhitectura de securitate a Uniunii Europene.

Prin acțiune rapidă, coordonată și orientată spre implementare, România poate transforma Hub-ul de securitate maritimă într-un proiect emblematic al contribuției sale la securitatea europeană. Prin inacțiune sau fragmentare, se confirmă statutul de actor periferic într-un spațiu strategic care îi afectează direct securitatea națională.

11. Riscuri și eșecuri posibile: limite structurale, vulnerabilități instituționale și scenarii de disfuncționalitate

Orice analiză riguroasă a unei inițiative de securitate cu ambiții strategice trebuie să conțină o evaluare explicită a riscurilor și a potențialelor eșecuri. Absența unei asemenea evaluări nu indică optimism strategic, ci vulnerabilitate analitică. În cazul Hub-ului european de securitate maritimă la Marea Neagră, riscurile nu sunt marginale sau conjuncturale, ci derivă din însăși arhitectura juridică și instituțională a Uniunii Europene, din complexitatea mediului regional și din caracterul transversal al securității maritime.

Un prim risc major este **politizarea excesivă a inițiativei la nivel național**. În contextul competiției politice interne, există pericolul ca Hub-ul să fie instrumentalizat discursiv, fără a beneficia de continuitate instituțională reală. Un asemenea scenariu ar conduce la o discrepanță între angajamentele publice și capacitatea de implementare, subminând credibilitatea României în fața partenerilor europeni. În lipsa unei stabilități guvernamentale ferme și a unei instituționalizări care să depășească ciclurile electorale, Hub-ul ar rămâne afectat de trăsătura de proiect simbolic, dependent de voința politică conjuncturală.

Un al doilea risc semnificativ este **fragmentarea interinstituțională**. Securitatea maritimă implică o multitudine de actori cu mandate diferite, iar lipsa unei coordonări eficiente poate genera suprapunerii, conflicte de competență sau zone de non-responsabilitate. Dacă fiecare instituție implicată acționează exclusiv în limitele propriului mandat sectorial, Hub-ul nu va reuși să funcționeze ca mecanism integrator, ci va reproduce fragmentarea pe care ar trebui să o corecteze. Acest risc este amplificat de absența unei culturi consolidate a cooperării interinstituționale în domeniul securității integrate.

Un alt risc structural este **ambiguitatea juridică și normativă**. Hub-ul este conceput ca un mecanism de coordonare, nu ca o entitate cu personalitate juridică proprie. Această opțiune are avantaje evidente, dar generează și vulnerabilități. În absența unor delimitări clare privind regimul datelor, responsabilitatea decizională și raportarea

instituțională, pot apărea blocaje juridice care să limiteze schimbul de informații sau să creeze reticență instituțională. Riscul este cu atât mai mare cu cât securitatea maritimă implică informații sensibile, supuse unor regimuri naționale stricte de clasificare.

O categorie distinctă de riscuri este legată de **relația dintre Uniunea Europeană și NATO**. Deși Hub-ul este conceput ca mecanism complementar, există riscul percepției unei suprapunerii sau al unei competiții instituționale, în special în regiunea Mării Negre, unde prezența NATO este deja semnificativă. În lipsa unei clarificări continue a rolurilor și a unei coordonări transparente, Hub-ul ar putea fi perceput fie ca redundant, fie ca intruziv, ceea ce ar diminua sprijinul politic și operațional pentru inițiativă.

Un risc deosebit de sensibil este **vulnerabilitatea informațională și cibernetică**. Hub-ul se bazează pe integrarea și schimbul de date, ceea ce îl transformă într-o țintă potențială pentru atacuri cibernetice, operațiuni de influență sau compromitere informațională. Fără o arhitectură de securitate cibernetică robustă și fără proceduri clare de acces și segregare a datelor, inițiativa ar putea genera riscuri suplimentare, în loc să le reducă. Acest risc este amplificat de caracterul hibrid al amenințărilor din regiunea Mării Negre.

Există, de asemenea, riscul unui **eșec de tip „Hub fără Hub”**, în care inițiativa există formal, dar nu produce valoare operațională reală. Acest scenariu se materializează atunci când accentul cade pe etichetă și pe recunoaștere politică, în detrimentul construirii efective a capacităților. Un Hub care nu dispune de o capacitate operațională inițială funcțională, de proceduri clare și de rezultate măsurabile e vulnerabil să fie perceput ca un exercițiu de branding instituțional, fără impact real asupra securității maritime.

În plan european, un risc suplimentar este **lipsa de convergență între statele membre**. Hub-ul presupune un grad minim de încredere și de disponibilitate pentru cooperare. Divergențele politice, sensibilitățile naționale și prioritățile diferite ale statelor membre pot limita participarea și pot reduce eficiența mecanismului. Dacă Uniunea nu reușește să creeze stimulente suficiente pentru implicare, Hub-ul e afectat să rămână un proiect cu participare limitată, sub potențialul său strategic.

În fine, trebuie menționat riscul **inerției instituționale**. Inițiativele inovatoare în domeniul securității se confruntă adesea cu rezistență internă, generată de teama de schimbare, de pierderea controlului sau de creșterea responsabilităților. Fără leadership instituțional clar și fără mecanisme de responsabilizare, această inerție poate încetini sau chiar bloca procesul de implementare.

Evaluarea acestor riscuri nu conduce la concluzia că Hub-ul de securitate maritimă este o inițiativă nerealistă sau excesiv de vulnerabilă. Dimpotrivă, ea evidențiază condițiile necesare pentru succes. Recunoașterea explicită a riscurilor permite formularea unor măsuri de atenuare și consolidează caracterul realist și matur al demersului. În absența unei asemenea reflecții critice, Hub-ul ar rămâne un proiect aspirational. Prin integrarea acestei evaluări, studiul confirmă că transformarea Hub-ului din oportunitate strategică în instrument de leadership european este posibilă, dar nu inevitabilă, fiind condiționată de voință politică, capacitate instituțională și guvernanta responsabilă.

12. Calendarul de urgență al implementării: temporalitatea leadershipului strategic

Operaționalizarea Hub-ului european de securitate maritimă la Marea Neagră nu poate fi concepută ca un proces deschis, lipsit de repere temporale. Într-un context geopolitic caracterizat de volatilitate, competiție strategică și presiune instituțională la nivelul Uniunii Europene, timpul este o variabilă strategică în sine. Calendarul de urgență nu trebuie înțeles ca un exercițiu administrativ rigid, ci ca expresie a faptului că **leadershipul se construiește prin sincronizarea deciziilor**, nu prin acumularea lor progresivă.

Prima etapă critică este cea a asumării politice și instituționale, care trebuie să se desfășoare într-un interval scurt, de ordinul câtorva luni. În această fază, este esențial ca Guvernul României să confere inițiativei statutul formal de proiect strategic național cu relevanță europeană și să instituționalizeze mecanismul de coordonare interinstituțională. Această etapă este determinantă pentru credibilitatea externă a României, întrucât semnalează capacitatea de a acționa rapid și coerent într-un cadru european competitiv.

Urmează o etapă de configurare operațională inițială, care trebuie să se desfășoare într-un orizont temporal de aproximativ șase până la nouă luni. În această perioadă, accentul cade pe definirea clară a arhitecturii funcționale a Hub-ului, pe integrarea capabilităților existente și pe stabilirea regimului de date și informații. Aceasta este faza în care România trebuie să demonstreze că poate furniza o capacitate inițială credibilă, chiar dacă limitată ca amploare, dar reală ca funcționalitate. Lipsa unei asemenea capacități inițiale ar transforma Hub-ul într-o construcție pur declarativă.

Etapă următoare este cea a testării și validării operaționale, care se întinde pe un interval de aproximativ șase luni. În această fază, funcționarea Hub-ului trebuie supusă unor exerciții interinstituționale și unor scenarii de risc, care să vizeze protecția infrastructurii critice, siguranța navigației și gestionarea incidentelor hibride. Această etapă are o dublă funcție: intern, permite identificarea disfuncționalităților și ajustarea mecanismelor de cooperare; extern, furnizează Uniunii Europene dovezi concrete ale capacității de implementare.

Ultima etapă a calendarului de urgență este cea a consolidării și proiecției europene, care se desfășoară într-un orizont de până la doi ani de la lansarea inițiativei. În această fază, România trebuie să utilizeze experiența acumulată pentru a negocia integrarea Hub-ului într-un cadru european mai larg, fie sub forma unui mecanism recunoscut oficial de Uniune, fie ca model replicabil în alte bazine maritime. Această etapă marchează tranziția de la implementare națională la leadership european.

În ansamblu, calendarul de urgență evidențiază faptul că **timpul nu este un factor neutru**, ci unul care favorizează actorii capabili să acționeze rapid și coerent. Pentru România, respectarea acestui calendar nu este doar o chestiune de eficiență administrativă, ci condiția esențială pentru transformarea unei oportunități strategice într-un rol de leadership durabil în arhitectura de securitate a Uniunii Europene.

13. Concluzie. De la oportunitate la leadership strategic

Inițiativa Uniunii Europene de a crea un Hub de securitate maritimă la Marea Neagră marchează un moment de inflexiune în modul în care securitatea acestei regiuni este conceptualizată și gestionată la nivel european. Pentru prima dată, Marea Neagră este tratată nu ca o periferie strategică, ci ca un spațiu constitutiv al securității Uniunii, în care converg interesele privind libertatea navigației, securitatea energetică, protecția infrastructurii critice și reziliența împotriva amenințărilor hibride. Această schimbare de paradigmă creează, pentru România, o oportunitate strategică fără precedent. Totuși, așa cum acest studiu a demonstrat, oportunitatea nu este sinonimă cu leadershipul, iar distanța dintre cele două este determinată exclusiv de capacitatea de implementare.

Analiza a evidențiat că Hub-ul de securitate maritimă nu este, prin natura sa, un instrument care poate fi impus sau construit exclusiv la nivelul instituțiilor europene. El este un mecanism de guvernare operațională care presupune participarea activă și responsabilă a statelor membre, în special a celor riverane. În acest context, România nu poate adopta o poziție de așteptare sau de conformare pasivă. Fără asumare politică, fără coordonare guvernamentală și fără furnizarea unei capacități operaționale inițiale credibile, inițiativa e în pericol să se materializeze într-o arhitectură definită de alții, în care rolul României ar fi inevitabil marginal.

Concluzia fundamentală a studiului este că **leadershipul strategic nu este conferit de poziția geografică sau de statutul formal**, ci este construit prin acțiune coerentă, rapidă și orientată spre rezultate. România dispune de avantaje structurale incontestabile în regiunea Mării Negre, dar aceste avantaje pot fi valorificate doar printr-o transformare instituțională care să permită integrarea apărării, infrastructurii, diplomației și securității cibernetice într-un proiect strategic comun. Hub-ul de securitate maritimă oferă mecanismul pentru o asemenea transformare, dar nu o garantează.

Studiul a arătat că urgența acțiunii României este de natură strategică și ireversibilă. Fereastra de oportunitate deschisă de contextul geopolitic actual este limitată în timp, iar deciziile sau indeciziile din această etapă vor avea efecte structurale pe termen lung. Întârzierea nu înseamnă neutralitate, ci pierderea capacității de a influența arhitectura viitoare a securității maritime europene. În schimb, asumarea unui rol proactiv permite României să

participe la definirea standardelor, procedurilor și mecanismelor de cooperare care vor guverna securitatea Mării Negre în următoarele decenii.

Un alt rezultat esențial al analizei este evidențierea rolului central al Guvernului României ca actor-pivot al implementării. Fără coordonare guvernamentală, fără asumare politică explicită și fără instituționalizarea proiectului, eforturile sectoriale ale ministerelor și agențiilor rămân insuficiente. Leadershipul strategic presupune capacitatea de a depăși fragmentarea administrativă și de a acționa în mod integrat, inclusiv prin asumarea costurilor politice ale deciziilor rapide. Astfel, Hub-ul de securitate maritimă se transformă calitativ dintr-un proiect de securitate, într-un **test al capacității statului român de a funcționa strategic**.

Concluziile studiului subliniază, de asemenea, că succesul Hub-ului nu trebuie măsurat exclusiv prin rezultate imediate, ci prin capacitatea sa de a genera un efect de antrenare în arhitectura de securitate europeană. Printr-un proiect-pilot funcțional, România poate demonstra că securitatea europeană poate fi construită prin implementare incrementală, prin cooperare civil-militară și prin utilizarea inteligentă a capabilităților existente. Un asemenea model consolidează nu doar poziția României, ci și credibilitatea Uniunii Europene ca actor de securitate capabil să răspundă provocărilor complexe ale mediului strategic contemporan.

În ultimă instanță, tranziția de la oportunitate la leadership strategic este o alegere politică și instituțională. Ea presupune asumarea riscului de a acționa, în locul confortului de a aștepta. Hub-ul european de securitate maritimă la Marea Neagră acordă României șansa de a se afirma ca **stat-cheie în securitatea europeană**, atât prin discurs, cât și prin capacitate. Modul în care această șansă va fi valorificată va nu doar rolul României în regiune, ci și contribuția sa la proiectul european de securitate în ansamblu.

Prin urmare, concluzia finală a acestui studiu este una fermă, conform căreia **leadershipul strategic la Marea Neagră nu va fi acordat României, ci va fi câștigat prin implementare**. Hub-ul de securitate maritimă este instrumentul prin care această transformare este posibilă. Rămâne ca decizia de a-l utiliza pe deplin să fie asumată.

In acest context, dupa opinia noastra, este necesar ca decidentii politici sa constate ca Romania are nevoie -ca stat maritim si cu interese nationale maritime majore- de o strategie maritima.

ELABORAREA STRATEGIEI DE SECURITATE MARITIMA A ROMANIEI DEVINE O NECESITATE!

ANEXE

Observatie: varianta de rezerva propusa in situatia cand EU nu desemneaza clar Romania ca tara care sa implementeze Hub-ul de securitate la Marea Neagra

ANEXA 1-Centrul de securitate maritimă al Mării Negre – Implementare pilot condusă de România

NOTĂ CONCEPTUALĂ

De la cadrul strategic la capacitatea operațională

1. Contextul strategic

Marea Neagră a devenit unul dintre cele mai disputate spații maritime din Europa, unde se intersectează confruntările militare, amenințările hibride, riscurile pentru securitatea energetică și vulnerabilitățile infrastructurii maritime critice. În timp ce Uniunea Europeană a recunoscut treptat relevanța strategică a regiunii, războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei a modificat fundamental peisajul de securitate, transformând Marea Neagră într-un test direct pentru reziliența europeană, conștientizarea situației și capacitatea de acțiune.

Ca răspuns la această schimbare structurală, Uniunea Europeană a adoptat în 2025 o abordare strategică pentru Marea Neagră, identificând securitatea maritimă ca o prioritate emblematică și propunând înființarea unui Centru pentru securitatea maritimă a Mării Negre. Centrul nu este conceput ca o structură de comandă militară, ci ca un mecanism de coordonare civil-militară și de integrare a informațiilor, menit să consolideze conștientizarea situației maritime, să protejeze infrastructura critică și să îmbunătățească răspunsurile coordonate la riscuri complexe.

Eficacitatea centrului propus va depinde de capacitatea statelor membre de a transpune intențiile politice în capacitate operațională. Prezenta notă conceptuală propune o implementare pilot condusă de România ca o cale pragmatică și previzibilă către un centru european funcțional.

2. Justificarea unei abordări bazate pe un proiect pilot

Lansarea Centrului pentru securitate maritimă în Marea Neagră direct ca o structură instituțională deplină ar implica riscuri politice, juridice și operaționale semnificative. Sensibilitățile naționale divergente, constrângerile legate de schimbul de date și suprapunerile instituționale ar putea întârzia sau dilua inițiativa.

O abordare bazată pe un proiect pilot permite Uniunii Europene să testeze conceptul de centru în condiții operaționale reale, menținând în același timp flexibilitatea. Aceasta permite o dezvoltare treptată, demonstrarea timpurie a valorii adăugate și extinderea pe baza dovezilor. România se află într-o poziție unică pentru a găzdui și conduce un astfel de proiect pilot, având în vedere poziția sa geografică, infrastructura, apartenența la UE și NATO și experiența în domeniul securității maritime.

Proiectul pilot este conceput ca o dovadă a capacității operaționale, mai degrabă decât ca un model definitiv de guvernare. Succesul său ar oferi baza empirică pentru deciziile ulterioare la nivel UE privind arhitectura permanentă a Hub-ului.

3. Obiectivele proiectului pilot

Obiectivul general al proiectului pilot este de a stabili o capacitate operațională inițială de securitate maritimă la nivelul Mării Negre, aliniată la prioritățile strategice ale UE. Mai precis, proiectul pilot vizează îmbunătățirea cunoașterii situației maritime prin fuziunea integrată a datelor, îmbunătățirea protecției

infrastructurii maritime critice și consolidarea coordonării civil-militare în prevenirea riscurilor și răspunsul la incidente.

Proiectul pilot se concentrează pe zona maritimă de responsabilitate a României, cu legături funcționale cu portul Constanța și sectorul maritim al Dunării, asigurând fezabilitatea juridică și implementarea rapidă.

4. Modelul de guvernanță și integrare

Proiectul pilot ar fi implementat sub conducerea guvernului român, în strânsă coordonare cu instituțiile UE. Guvernanta se bazează pe un consorțiu național interinstituțional, care acționează ca integrator, rămânând în același timp deschis monitorizării UE și participării treptate a statelor membre interesate.

Coordonarea operațională s-ar baza pe structurile naționale existente, evitând duplicarea și asigurând compatibilitatea cu NATO, păstrând în același timp caracterul civil al inițiativei. Uniunea Europeană ar fi invitată să recunoască proiectul pilot ca proiect demonstrativ în cadrul Abordării strategice pentru Marea Neagră.

5. Calendar și rezultate

Proiectul pilot este conceput pentru o durată totală de 24 de luni. Prima fază se concentrează pe configurarea instituțională și proiectarea operațională. A doua fază permite integrarea tehnică și înființarea unei celule de fuziune. A treia fază validează performanța operațională prin exerciții și simulări de cazuri reale. Faza finală evaluează rezultatele și pregătește opțiunile de tranziție către un mecanism permanent la nivelul UE.

6. Valoarea adăugată europeană

Proiectul pilot oferă o valoare adăugată europeană imediată, funcțional pentru cooperarea în domeniul securității maritime într-un mediu cu risc ridicat. Acesta sprijină autonomia strategică a UE fără a dubla funcțiile NATO, consolidează reziliența infrastructurii maritime critice și contribuie la stabilitatea regională.

Prin facilitarea unei implementări conduse de statele membre sub îndrumarea strategică a UE, proiectul pilot reflectă un model pragmatic de guvernanta europeană în domeniul securității, bazat pe capacitate, subsidiaritate și cooperare.

7. Concluzie

Proiectul pilot condus de România oferă o cale credibilă și oportună pentru transformarea Centrului de securitate maritimă a Mării Negre dintr-un concept strategic într-o realitate operațională. Acesta demonstrează că securitatea maritimă europeană poate fi construită prin implementare, nu doar prin coordonare. Proiectul pilot este propus ca o contribuție incluzivă, scalabilă și orientată spre rezultate la obiectivele de securitate ale Uniunii în regiunea Mării Negre.

ANEXĂ TEHNICĂ-Cadrul de implementare a proiectului-pilot pentru Centrul de securitate maritimă a Mării Negre

A. Bază juridică și instituțională

Proiectul-pilot este instituit printr-o decizie a Guvernului României, care recunoaște proiectul ca o inițiativă națională strategică cu relevanță europeană. Decizia impune cooperarea interinstituțională și autorizează integrarea datelor în conformitate cu legislația națională și europeană aplicabilă, inclusiv reglementările privind protecția datelor, informațiile clasificate și infrastructura critică.

Instituțiile UE sunt notificate în mod oficial, iar proiectul pilot este poziționat ca o contribuție voluntară la punerea în aplicare a abordării strategice a UE privind Marea Neagră.

B. Integrator și structură de gestionare

Integratorul proiectului pilot este un **consorțiu național de implementare a proiectului pilot**, coordonat de Cancelaria Primului Ministru. Gestionarea operațională este asigurată de o unitate de gestionare a proiectului dedicată, cu un mandat fix.

Statul Major al Apărării furnizează cerințele operaționale și standardele de securitate. Serviciul de Telecomunicații Speciale asigură comunicații sigure și interoperabilitatea sistemelor. Ministerul Transporturilor integrează sistemele de trafic portuar și maritim. Ministerul Afacerilor Externe gestionează legăturile cu UE și regionale.

C. Componente operaționale

Proiectul pilot înființează o celulă de fuziune pentru securitatea maritimă cu sediul în Constanța, care funcționează inițial în timpul programului de lucru prelungit și trece progresiv la disponibilitate continuă. Celula integrează date privind traficul maritim, informații de supraveghere, informații satelitare și fluxuri de monitorizare a infrastructurii.

Accesul la date este ierarhizat, cu o separare clară între seturile de date naționale, cele care pot fi partajate la nivelul UE și cele restricționate. Personalul civil și militar operează în conformitate cu proceduri comune, dar în domenii de informații separate.

D. Etapele de implementare

Prima etapă se concentrează pe stabilirea guvernantei, alinierea juridică și finalizarea conceptului operațional. A doua etapă asigură integrarea tehnică și capacitatea operațională inițială. A treia etapă validează performanța prin exerciții și teste de stres. A patra etapă produce rapoarte de evaluare, lecții învățate și recomandări pentru extinderea la nivelul UE.

E. Gestionarea riscurilor

Riscurile identificate includ rezistența instituțională, constrângerile legate de partajarea datelor, amenințările la adresa securității cibernetice și discontinuitatea politică. Măsurile de atenuare includ supravegherea politică la nivel înalt, cadre juridice solide, arhitectură IT sigură și implicarea timpurie a UE.

F. Evaluare și tranziție

La sfârșitul pilotului se efectuează o evaluare independentă. Rezultatele stau la baza deciziilor privind extinderea, replicarea sau integrarea într-o structură europeană permanentă. România se angajează să împărtășească lecțiile învățate cu partenerii UE.

G. Rezultat strategic

Proiectul pilot poziționează România ca un contributor bazat pe capacități la securitatea europeană și oferă UE un model testat și adaptabil pentru centrele de securitate maritimă în regiunile disputate.